

הרבה משהגדילו הלך כל אחד ואחד ותפש את מקומו, קטן שבכולם הי' אביו אוהבו, אוכל עמו ושותה עמו, נשען עליו ויוצא נשען עליו ונכנס, כך בנימין הצדיק קטן שבשבטים הי', יעקב אבינו אוכל עמו שותה עמו נשען עליו ויוצא נשען עליו ונכנס, אמר הקב"ה מקום שסמך צדיק זה ידיו, שם אני משרה את שכניתי, לכן נאמר בין כתפיו שכן.

★★

בגמ' סוטה (לז). איתא טעם אחר למה שהשרה הקב"ה שכנינו בחלקו של בנימין, שבשעה שעמדו ישראל על ים סוף היו השבטים מנצחים זה עם זה מי ירד לים תחלה, קפץ שבטו של בנימין לירד לים תחלה כו', לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפזיכן לשכינה וע"ע בשלה"ק (תורה שבכתב פ' ויגש) שכתב הטעם שנבנה ביהמ"ק בחלקו של בנימין כיון שלא השתחוה לעשיו. וראה ברבינו בחיי (סו"פ מקץ) שכשנמצא הגביע באמתחתו של בנימין היו מביישין אותו וקורין לו גנב בר גנבתא, והכו אותו על כתפיו. ולפי שחשדוהו ואין בו, זכה ששרתה שכינה בחלקו וכמוש"נ בין כתפיו שכן.

בפרשת דרכים (דרך האתרים פרק א') ביאר מדרש זו באופן נפלא, למה הכו אותו דייקא בין כתפיו, שמ"ט זכה שישכון השכינה בין כתפיו, לפי שלא השתתף במכירתו של יוסף, לזה צווחו עליו וטפחו לו על כתפיו, שכיון שנמצא אצלו הגביע, הרי גם הוא גנב הוא, ואם כן אין מן הראוי שיתקיים בו בין כתפיו שכן.

★★

בגמ': אין משכירין בתים בירושלים לפי שאינה שלהן וכו'.

הגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל בקובץ שעורים על ב"ק (אות צב) תמה דאמאי אין משכירין בתים בירושלים למ"ד דלא נתחלקה ירושלים, והא מ"מ העצים והאבנים של הבתים הם של המשכירין. וע"ש שתירץ עפ"י מש"כ רש"י במגילה (כו). דהא דאין משכירין בתים בירושלים היינו רק לעולי רגלים (וכן משמע ברש"י כאן בד"ה עורות קדשים), דלפ"ז ע"כ באמת יש לבעלי הבתים זכות להשכיר בכל השנה, אלא דהתנו מעיקרא שלא יהיה להם זכות לבנות בתים באדמה

ששייך לכל ישראל רק בתנאי שלא לקבל שכר דירה מעולים רגלים.

★★

בגמ': אלא אירע בו פסול אחר תמיד של שחר במה מהנכין אותו.

כתב המשנה למלך (פ"ה דכלי המקדש הט"ז) דמכאן מוכח דאין הבאת מנחת חביתין מעכב את מינוי הכהן הגדול וכמו שפסק הרמב"ם שם, דאל"כ הרי אפשר לחנך אותו בהבאת מנחת חביתין בח' בגדים, דודאי אם עשירית האיפה מעכבת מינוי הכה"ג אפשר להקריבו גם ביוה"כ, אבל אם העשירית האיפה אינה מעכבת אינו יכול להקריבו ביוה"כ דהוי קרבן יחיד, וע"כ כתב המשנה למלך במה דאיתא בתו"כ בכה"ג שעבד בלי הבאת מנחת חביתין עבודתו פסולה הוא טעות סופר.

התקלין חדתין (שקלים פ"ז ה"ג) דחה ראית המשנה למלך, ד"ל דאפילו אי עשירית האיפה מעכב מ"מ לא דחי יוה"כ משום דהוי קרבן יחיד, וכיון דלא אפשר ממילא אינו מעכב.

★★

בגמ': במה מהנכין אותו.

התקלין חדתין (שם) כתב דמקושיית הגמ' מבואר דפשיטא ליה להגמרא דחינוך מעכב וע"כ כתב דמכאן יש להוכיח דגם עשירית האיפה מעכב, ודלא כהרמב"ם והמשנה למלך (כלי מקדש פ"ה הט"ז), דגם עשירית האיפה הוא חלק מהחינוך.

הגר"מ זעמבא זצ"ל באוצר הספרא (מ"ו אות י"ב) השיג על התקלין חדתין, וכתב דדברי המשנה למלך ברורים דנראה ברור דחינוך הכה"ג לקדושה ומצוות חינוך שני ענינים הם, דבודאי פשט"ל להגמ' דלא חל קדושת כהן גדול רק ע"י משיחה או ריבוי בגדים, וזהו לעיכובא, אבל מצוות חינוך ע"י העשירית האיפה לאחר שחל עליו קדושת כה"ג במשיחה או ריבוי בגדים שפיר י"ל דאינו אלא למצוה, וע"ע במקדש דוד (ס"ל אות ט') מש"כ לדחות ראיית המל"מ.

★★